Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

AMAGER

HISTORIE
OG-HISTORIER

„Du Kongens Kiøkken Ven! Du Frugt-rig Amager!
Hvis Rødder, og hvis Kaal ſaa vel og lekker ſmager…“

Jernskiægs Amagerrim 1693

Amager

HISTORIE OG-HISTORIER

TEKST, TEGNINGER OG FARVEKLIP

HARRY KAAE

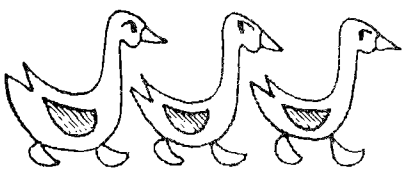

LIZZIE & JOHN MADSEN · *statsautoriserede ejendomsmæglere* MDE

Sten- og benalder (ca. 3000–1500 f. Kr.)
Amager dækket af skov. Boplads på øens sydøstlige hjørne. Befolkningen fiskere og strandjægere, i en snæver vending tillige kannibaler. Flintindustri til export; de fremstillede flintredskaber designet af kunstner i håndværket. Bopladsens kvinder er tjavsehårede, bærer lårkorte skørter og bruger kraftig make up: sminkefarverne fremstillet af okker, rust eller sod, rørt op med marvfedt. Kvinderne er tillige talentfulde keramikere. Boligen en tidlig primitiv form for øst-vest vendt »rækkehusbebyggelse«, ofte med op til en snes »lejligheder« med gulvareal 3×4 m. Billedudsmykning af »lejligheden« i form af indridsede figurative og nonfigurative dekorationer i de vidjeflettede lervægge. Sommer»leilighed« i lette løvhytter ved stranden. Muntert nudistbadeliv.

Bronzealder (1500–400 f. Kr.)
Der er gang i rydningen af Amagerskoven. Jorden opdyrkes. Begyndelse til de første landsbyer på øen. Talrige høvdingebegravelser i landskabet, bl. a. i de senere som »Troldebakkerne« benævnte høje, der lå på det terræn, hvor vi nu har lufthavn. Fart i skibsfarten på sundet. Amagerfar har hestehalefrisure, Amagermor bærer bronceskørt, d.v.s. tynde broncerør trukket på skørtets uldsnore. Ved bæltestedet har hun anbragt et broncesmykke, der på midten er forsynet med en skarp spids. Smykket er ikke blot til pynt, men tjener tillige et praktisk formål som dydsvogter: bliv mig fra livet hvis du har fy på tanken! En broncealdernyhed er de smukke og veldrejede lur'er, der i stort antal kommer til Amager, hvor de af markens hyrder aflokkes de dejligste dybe toner. Yndede Amagerretter: havregrød, ærtesuppe og kogte bønner.

Jernalder og Vikingetid
(400 f. Kr. – 1000 e. Kr.)
Overgangen mellem hedenskab og kristendom. Øen udsat for overfald af vendiske sørøvere. Klimaet så koldt og regnfuldt at

Amageren, der tidligere var bukseløs, nu tvinges til at trække i benklæder der er vide og rummelige som senere Hollænderamagernes. Amagermor derimod lader sig ikke påvirke af kuldegraderne, men går i bluser, der er så nedringede at brysterne er halvt blottede. Gæssene holder deres indtog på øen. Børnebegrænsning praktiseres ved, at man sætter uønskede nyfødte ud i Amagerskoven, hvor de overlades til deres skæbne. Fritidssysler: brædtspil og overdådigt øldrikkeri. Mundheld: en solid kæfert udskiller kroppens skadelige væsker og renser sindet for trættekærhed og arrigskab.

1100-tallet

Amager under bisp Absalon. Ordnede forhold på øen. Venderne kommer nu ikke som sørøvere, men som fredelige købmandsfolk, der fisker og handler på Magleby Strand, det senere Drogdens som øre benævnte marked, også kaldet *Dracoe, Drakørn, Dragøe* eller *Dragør* – kært barn har mange navne. Absalon bygger kirken i Tårnby af sten fra stranden og kalk fra Saltholm. Den brave viking ta'r selv et nap med i at slæbe de største kampesten på land. Kirken i St. Magleby har da allerede gennem 100 år ringet til gudstjeneste for øens indvånere.

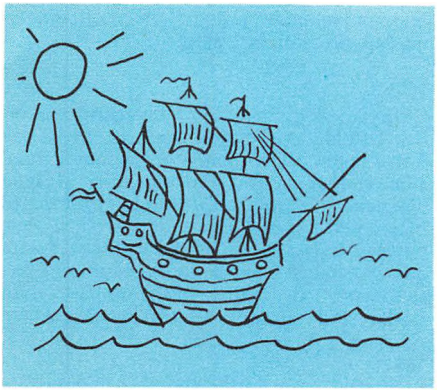

Skånemarkedstiden

Hansakøbmanden dominerer på Dragørs store årlige købestævner. Han er kendt som en skrap forretningsmand. Afkøber englænderne ræveskind for en penning, og sælger dem bagefter halen for en gylden.

Færgeforbindelse fra Dragør over til Falsterbro, der har navn efter falstringerne, som var de første danske, der fiskede på Skåne. Overfartstid Dragør-Falsterbo: 10 timer. Udskænkning af tysk øl og servering af lune småretter undervejs. Stående samtaleemne blandt de verdenserfarne Hansakøbmænd er de søde og kønne Amagerpiger!

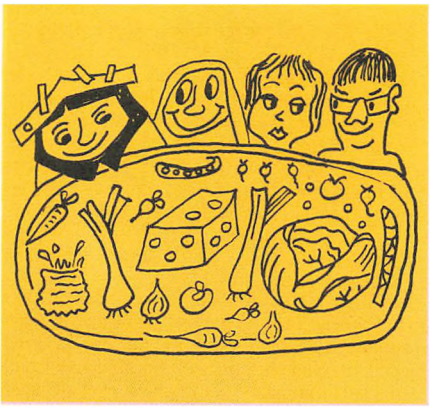

1507

Christian 2. får appetit på det hollandske ved mødet med sit livs store kærlighed, teen-ageren Dyveke. Pigen installeres i en lystgård på den nuværende Øresundsvej i Sundby. Svigermor Sigbrit følger med. Under en travetur, mor og datter foretager på det flade Amager, slår ideen om en hollandsk kolonisation af øen ned i Sigbrit. Hun ser i ånden Amager som ét stort grøntsagsfad – med en fuldfed hollandsk ost i midten.

1521

Sigbrit bringer kolonisationstanken til udførelse, og i foråret ankommer de første hollændere til Amager. Som bondeskippere er de sejlende i egne bredbugede hollandske fartøjer, der ankrer op på Dragør red. For at kolonisterne straks skal føle sig hjemme på øen, har Sigbrit sørget for, at dagens ret på havnens herberg består af grød i poser og ærter i krukker. Hollænderne udtrykker deres tilfredshed med, at der er rigeligt med reven honningkage på ærterne, men beklager, at man har glemt at komme timian i posegrøden.

1524

De indvandrede hollændere afholder deres første blodige fastelavnsfest i St. Magleby. Festlighederne indledes med, at de fromme bønder går i kirke. Derefter følger fornøjelserne: Gåsedrab og kattemord. Gåsen hænges op i et reb, der er spændt tværs over bygaden, og så gælder det for fastelavnsrytteren at rive halsen af dyret. Lykkes det ham, er han gåse-greve og får da udleveret liget. Katten puttes i gårdens mælketønde, der ophænges i rebet, hvor gåsen mistede faconen. Det gælder nu for rytteren, der er forsynet med et spyd, at *stikke* bunden ud af tønden – samt af katten. Det hedder i et gammelt rim: Den Tønde henger høyt, paa stærke Reb og Liner. Men Katten inden i, hun skriger meer end griner.

1555

Omkring dette årstal finder der, ifølge historikeren Arup, meget omfattende ejendomshandler sted mellem landets få jordejere, kronen og herremændene, og mellem herremændene indbyrdes, vel de største ejendomshandler der nogensinde har fundet sted i Danmark. Disse ejendomshandeler havde form af såkaldte mageskifter, d.v.s. byttehandel, hvor gods betaltes med gods. At der ved disse overdragelser af ejendomme medvirkede mellemmænd, altså *ejendomsmæglere,* er afgjort, ligesom handelen blev fejret ved et overdådigt *lidkøb* med mange rare gikkenikker. *Lidkøb* kommer af oldnordisk og betyder berusende drik.

1594

Det berettes, at en omrejsende fremmed gøgler kommer til øen, og under stort fremmøde af amagere udfører det overraskende kunststykke at springe uskadt ned fra det øverste gavltrin på Tårnby kirketårn. Der er ingen tvivl om, at der er tale om et faldskærmsudspring, idet der samme år meddeles fra Stockholm om en lignende flyvekunst, hvor en fremmed gøgler flyver fra lydhullet i et kirketårn og lander velbeholdent nede på kirkebakken. (Leonardo da Vinci havde allerede i 1505 givet anvisning på faldskærmens anvendelse). Altså blev der *fløjet* på Amager mere end 300 år før Kastrup Lufthavn blev taget i brug!

1618

Christianshavn anlægges. Samtidig bygges Knippelsbro, hvorved Amager ikke længere er en ø, undtagen når broen er oppe. Kniplerne, der danner broens træbelægning, er hentet fra den tidligere Amagerskov, nu Dragør Lund. Fra udlandet forlyder det, at stammefrænder til hollænder-amagerne for en slik har købt øen Manhattan, hvorpå de anlægger det senere New York.

1624

I dette årstal tages de første hollandske vindmøller i brug på det flade Amager. De kommer efterhånden til at ligge så tæt, at de ofte tager vinden fra hinanden. Når møllen står stille med vingerne i korsstilling, betyder det, at mølleren er optaget af private gøremål. Men står vingerne i krydsstilling, er han parat til at tage imod kunder. Når et brudepar eller ligtog drager forbi møllen, kipper mølleren med vingerne. I livligt tempo for de nygifte, og passende langsomt for den afdøde. At møllevingerne også kunne benyttes til private meddelelser, fremgår af beretningen om den forelskede møllermadam i St. Magleby. Hun havde et ømt forhold til møllerkarlen i Maglebylille, og når hendes mand sov til middag, »telegraferede« hun til karlen tidspunktet for deres aftenlige stævnemøde ved at lade møllevingerne fungere som urvisere.

1636

Christian 4.'s svigersøn, levemanden Corfitz Ulfeld, lader nogle isbjørne hente fra Spitsbergen til København. Sammen med sine venner morer han sig med at lade bjørnene svømme i Øresund, lænkede til både med lange kæder, der giver dyrene bevægelsesfrihed til at dykke dybt i vandet. Amagers fiskere kræver på det bestemteste, at denne hoffornøjelse kun finder sted udenfor efterårets sildesæson.

1651

1651 flytter 20 hollandske familier fra St. Magleby til den nuværende Allegade på Frederiksberg. Men kolonisationen bliver ingen succes. Uheld følger dem på forskellig måde, bl. a. i 1658, da svenskekongen Karl 10. Gustavs invasionstropper slår sig ned på Ny-hollænderbyens marker. Da svenskerne endelig drager bort, er der

ikke så meget som et strå eller kålblad tilbage. De skrappe krigere skal også have gået temmelig groft til værks overfor nyhollændernes koner, kærester og tjenestepiger. Det er på den tid, det mundheld opstår, når en pige skal have et barn: bare det nu ikke bliver en svensker!

1660

Ved enevældens indførelse og arvehyldningen af Frederik 3. på Københavns Slotsplads den 18. oktober, er St. Maglebys dekorative hollandske bønder udvalgt til at repræsentere den danske bondestand. Først ved denne lejlighed får de prædikatet »Kongens Amagere« med ret til at anbringe krone på deres sølvtøj, glas, dækketøj og andet husgeråd. Nådens sol fra slottet i byen skinner fra da af med en ekstra kraftig varme over den flade, frugtbare ø, hvor markerne lyser i kongelige danske og hollandske farver, og selv kålen og roerne i solskæret synes at bære krone.

1684

Seks farvandskendte Dragørsømænd får som de første i landet kgl. bevilling som lodser. De skal være flåden og orlogsskibene til tjeneste og ledsage disse gennem renden mellem Amagerland og Saltholm. Lodserne får samme lønning som en styrmand, nemlig 14 rigsdaler, der udbetales hvert år ved juletid. Af lodsoldermandens skudsmålsprotokol fremgår, at hans mandskab udmærker sig ved stor dygtighed og påpasselighed, at de er rene og pæne i tøjet, har velpudsede træsko, og kun i få tilfælde slår en lille svir af eller møder op med en gevaldig stjert på.

1686

får Dragør sin første skole i Hollænderstrædet (nuværende Strandstræde). Den består kun af en enkelt stue, og indvies af byfogden i hans stormægtige mayestæt, Christian 5.'s herlige navn, hvorefter skoleholderen (den lystoppede byskriver) indsættes i embedet ved overrækkelsen af den sorte tavle og et friskbundet ris. Det kundgøres fra de fremmødte honoratiores, at skoleholderen hidindtil har ført et ulasteligt levned, ej bander, ej lyver, ej er genegen til liderlighed, drukkenskab eller anden uredelighed. Næste morgen kl. 6.00 stormer den skolesøgende ungdom til Hollænderstrædet – og det med en sådan larm, at de gamle i nabolaget rædselsslagne kryber ned under dynen, overbeviste om, at nu er byen da for satan igen blevet invaderet af de forfærdelige svenskere.

1713

Dragørsøfolk danner bjergerlav til byens bedste, og bjergningen af grundstødte skibe i Sundet bliver gennem lange tider en så god indtægtskilde for byen, at borgerne ikke behøver at betale skat. Det var tider. Man fortæller, at Dragørbjergerne udviste megen smartness i bestræbelserne på at få en hurtig bjergningsaftale i stand med det grundstødte fartøjs skipper. Det hændte nemlig, at skipperen selv søgte at rende skuden af grunden ved at sætte alle sejl til, og derved spare bjergningsomkostningerne. Denne manøvre frarådede bjergerne på det alvorligste, idet de hævdede, at det ville medføre største fare for mandskab og ladning. Men ikke så snart var bjergningskontrakten underskrevet, før bjergerne til skippernes store raseri bragte skuden flot ved netop den manøvre, de havde advaret så kraftigt imod. De bjergere, de bjergere!

1733

Den gamle skik at putte en levende kat i tønden ved de årlige fastelavnsridninger i St. Magleby, såvel som den barbariske idræt »at rive halsen af gåsen«, forsvinder af festprogrammet efter en svovldampende tordentale af byens modige præstemand, Matthias Hviid. Han holder selv kat og har en stor gåsebestand.

1750

Frelsers kirkes irgrønne snoede spir, tegnet af arkitekten (og Amagerforfatteren) de Thura, indvies 26. april ved en munter højtidelighed. Selveste hans salvede majestæt, femte Frederik, som sædvanlig med en pæn lille fjer på (for at sige det pænt) bestiger spiralen, og standser ved hver omdrejning for at svinge (med hatten) ned til sit trofaste folk, der jublende er forsamlet ved tårnets fod. Majestæten har forsynligt sørget for ekstra flaskefoder, og øverst oppe under den gyldne kugle (der kan rumme et dusin mennesker omkring et spisebord) udbringer han adskillige skåler, og kaster til sidst glasset de 144 alen ned på kirkepladsen, hvor det, som det hedder i en samtidig beretning: »falder til jorden ubeskadiget og uden mindste bræk«.

1759

27. augusti er en højst mærkværdig dag på Amager: Det første giftermål finder sted mellem en Hollænderbys og en Danskebys – efter allernådigste kongelige tilladelse og i overværelse af et anseligt udvalg af højfornemme standspersoner fra København. Brudgommen er selve schouten i St. Magleby, agtbare og velvise Jacob Gerdsøn Bakker, og bruden velfornemme gud- og dydelskende ungmø Gertrud Hansdatter af Sundbyvester. Bruden, der tillige betegnes som vittig, huslig og ikke mindst sparsommelig, har selv med store afsavn bekostet sig en original hollandsk Amagerbrudedragt, som da også indbringer hende mange smigrende komplimenter fra de højfornemme standspersoner. Brylluppet mellem en Hollænderbys og en Danskebys var et opsigtsvækkende brud på gammel hævd, men i højeste grad nødvendigt efter 250 års indædt indgifte mellem hollænderne. Året efter giftede schoutens skriver sig også med en Danskebys pige. Og så gik det slag i slag. Nyt blod i slægten.

1771

Dronning Caroline Mathildes og Struensees sidste jagt- og elskovsudflugt til Kastrup finder sted i oktober. Inden aftenselskabet på »slottet« spadserer dronningen og hendes elsker måneskinstur i parken, og her udspilles en scene som ikke uden at savne en vis *ømhed* hos den ene af parterne, brutalt sønderriver det romantiske slør, det berømte elskovspar sædvanligvis er omsvævet af. Parret kommer i heftigt skænderi, fordi Struensee vil afbryde måneskinsturen for at deltage i hoffets spilleparti, mens dronningen bestemt holder på, at de skal fortsætte kissemisseriet. Striden ender meget dramatisk med at Struensee, hidsig over dronningens stædighed, giver hende et regulært spark i enden, hvilket uheldigvis bemærkes af en kammerpige, der skjult bag gardinet i sit værelse overværer scenen og henrykt skynder sig at fortælle videre, hvad hun har set.

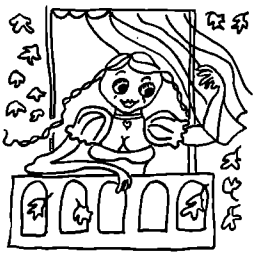

1800

Som den tids medvirkende ved ejendomshandeler nævnes håndværksmestre, navnlig mestre indenfor byggefaget, f. eks. snedker-, murer- og tømrermestre. Men også omvandrende handelsfolk virkede som ejendomsmæglere, da de på deres strejftog gennem landet vidste besked med hvor der var chancer for køb og salg af ejendom. Mangt et skøde på hus og gård kan føres tilbage som stammende fra disse omvandrende kræmmeres oplysninger. Salæret bestod almindeligvis i »små sorte«, også kaldet »kaffeknægte«. Denne form for vederlag lod uldjyderne, der drog fra dør til dør med deres bylt på ryggen, sig dog ikke nøje med. De modtog kontant honorar for deres oplysninger om, når gård og hus skulle skifte ejer. Det er sikkert ikke langt fra sandheden, når man mener af ejendomsmæglernes erhverv i sin spæde begyndelse udførtes af dette folkefærd.

1811

I St. Magleby Kirke prædikes for sidste gang på det hollandske sprog (eller rettere sagt et blandingssprog af hollandsk, plattysk og højtysk). Kun kirkens første præst, der fulgte med kolonisterne i 1521, var hollænder, de efterfølgende gudstjenere kom hovedsageligt fra Holsten, som St. Maglebys bondeskippere havde regelmæssig handelsforbindelse med. Dragørfiskerne, der gennem århundreder var henvist til Hollænderbyens kirke, havde for det meste siddet og sovet under prædiken, som de ikke forstod et muk af. Kun under salmesangen vågnede de op, for der kunne de i det mindste nynne med på melodien. Først i 1735 havde den almægtige hollænderkommune, efter gentagne ydmyge opfordringer, allernådigst indvilliget i at ansætte en dansk hjælpepræst. Og så blev der ikke længere sovet i St. Magleby Kirke.

1817

Oprør i »børnehuset« på Christianshavns Torv (det senere tugthus og kvindefængsel, der lå, hvor vi nu har »Lagkagehuset«). Fangerne sætter ild på bygningen, og det lykkes adskillige at flygte. Frederik 6., der altid er på stikkerne, når der er ildebrand i byen, beordrer artilleriets feltkanoner rettet mod fangerne, der svarer med desperat geværild fra loftsetagerne. Oprøret nedkæmpes og hovedmændene henrettes. Det er ikke første eller sidste gang, fangerne *søger* at flygte, ta' på udfarter, som det hedder. Særligt skrappe eksemplarer blandt »børnehusets« pensionærer er Rasmus Krassekarl, Ferdinand Rødtud og Potifar. Blandt kvinderne: Karen-kil-på, Snehvide, Kulsoen, Sandblæseren og Augusta med jernmaven. En mønsterfange er morderen Jacob Poulsen, der går til hånde i køkkenet og er berømt for sine bageopskrifter, bl. a. på tremme-sandkage og tugthus-kaffeboller. Den sidste opskrift lyder: 250 gr. melis (endelig ikke »hugget« sukker), 250 gr. smør, 4 æggeblommer, 125 gr. kartoffelmel, 125 gr. hvedemel, piskede hvider. Uhm!

1818

Kongelunden anlægges for at skaffe læ på Amagers blæstomsuste sydvestkyst. Beplantningen udføres under ledelse af den dygtige og i dobbelt forstand *kongelige* slotsgartner, Jens Peter Petersen, der er illegitim søn af Dronning Caroline Mathilde og Struensees kærlighedsbarn, prinsesse Louise Augusta. Petersens kone Louise er hans kusine og også af kongeligt blod, idet hun efter en familietradition skal være datter af sin svigermors halvbror, Frederik 6., altså Petersens onkel, der også kunne lide små sidespring til venstre, og for i øvrigt selv skulle være et kærlighedsbarn, som Caroline Mathilde (som har været godt ude med riven) fik med sin charmerende hofchef, Grev Bothmar. Sjette Frederik lignede da også på en prik sit grevelige ophav.

1848

Farve- og duftvaudevillen »En søndag på Amager« opføres første gang 5. marts på Det kgl. Teater. Forfatteren er anonym. I 1890 vedkender fru Heiberg sig forfatterskabet – men det tager vi nu ikke så højtideligt. Efter de nyeste oplysninger skal der ikke være tvivl om, at det er hendes ven og beskytter, Johan Ludvig Heiberg, der ud fra de dessiner, fruen gav ham fra sine excursioner på øen, har skrevet det yderst veldrejede lille scenearbejde.

1853

Maleren Julius Exner vækker med sit første Amagerbillede, »Besøget hos bedstefar«, stor opmærksomhed på udstillingen i København. Men amagerne er meget utilfredse. De beklager sig over, at Exner har malet bedstefar i gamle, lappede klude. Han skulle naturligvis have været afbildet i festdragten. Exner sørgede da også pligtskyldigt for, at der kom godt med søn- og helligdags-kolorit i hans senere så mange hverdagsbilleder fra Hollænderbyen.

1871

1871 kundgøres »Dragør byforstanderskabs instruktion for vægtere i vor by«. Det hedder heri bl. a., at borgerne skal behandles med høflighed og vises til rette med det gode (underforstået: så længe, det er muligt), endvidere, at eventuelle arrestanter indsættes i kaschotten (nuværende havnekontor) for næste morgen at fremstilles for fogeden. Det siger sig selv, at den kloge vægter forstod betydningen af forskellen mellem Kong Salomon og Jørgen Hattemager og ikke skred til anholdelse af byens standspersoner, hvor meget de end monne skave sig efter et besøg i en af byens oaser. Vægteren havde pligt til at holde rendestenene rene og fungere som en ligbærer ved fattigbegravelser. Men han var ikke pligtig at synge vægterversene, det gjorde han, fordi han kunne lide det. Meddelelse om vindretningen var en tribut til byens skippere og aflæstes af hustagenes vindfløje. Det fortælles om en vægter, der efter sidste vers begyndte sit: »vinden er . . .« og fortsatte efter et kig opad: »så for dælen, nu er vindfløjen faldet af«. Var der gilde i byen, dundrede vægteren på døren til gildehuset og meddelte med høj røst, at en arm vægtermand også godt kunne trænge til en lille gikkenik.

1872

I november forårsager en stormflod mange skibsforlis og drukneulykker i Øresund. Saltholm er helt overskyllet, og beboerne må søge tilflugt på lofter og tage. I Kalveboderne kastes på een time 9 tremastere langt op på land. I Dragør bliver flere lerklinede udhuse bølgernes rov. Husdyr og sengetøj sejler i gaderne, og beboerne venter med ængstelse på det øjeblik da »det brusende hav vil optage dem i sit våde skjød«. Forunderligt nok er der dragørere, der sover fra det hele. F. eks. en lodsfamilie på Sydgrønningen. Da konen om morgenen fra sovekammervinduet ser alle ødelæggelserne, rusker hun lodsfatter vågen med udråbet: »Stat op, Adrian, stat op, hele Dragør ligger med røven i vejret!«

1885

Den 26. april 1885 indvies Dragør Kirke ved en flere timer lang smuk højtidelighed, der overværes af Europas svigerforældre, dronning Louise og Christian 9. Efter højtideligheden begiver de kongelige sig, ledsaget af hornorkester, til fods til lodsinspektørens embedsbolig på Kongevejen, hvor frokosten indtages og audiens gives. Nationalklædte Dragørpiger strør blomster på de toppede brosten, så de kongelige kan træde blødt. Ved kirkens rejsegilde 2 år tidligere afholdtes basar med afsyngelse af fødelandssange og en vise på melodien »O'Gine, du dejlige mø, er du med på den«. Et af versene lyder i forkortning:
»De dejligste frøkner i hele vor by / tilsmile dig, yndige bly / Men vil du dem tækkes og synes dem fiks / så frem med din portemeniks / og glem bare ikke for det første / at ingen behøver at tørste.« Dragør Kirke er en meget smuk bygning, den har kun een fejl, den vender forkert. Tårnet skulle ligge vestvendt, mod solnedgangen. Nå ja, det havde jo været værre, om tårnet hældte, mester!

1895

En skypumpe går over Dragør by, river tagene af husene, og hvirvler høns og gæs og ænder med sig. En landliggerfrue fejes med 70 km/t ned igennem hovedgaden. I krohaven suger skypumpen rommen af skipperens toddyglas. Ja, så kraftig er den (altså skypumpen), at den vrider skorstenen om på den nuværende museumsbygning på havnen. Ja, sådan lyder beretningen i al sin enkelhed.

1902

På det tidligere traktørsted »Syven«s grund på Amagerbro, opstår Amagernes og Christianshavnernes nationalscene, »Sønderbros Teater«. Bygningen er opført af Sophus Falck, den senere Redningsfalck. Premiereforestillingen er »Amagerslægter« med uddrag af operetten »Pariserliv« som ekstranummer. Hele teatret synger med på aftenens schlager »Den lille Amagerø / hvor der er raske pi'er og drenge / der aldrig går i frø.« Billetpriser fra 25 øre til 2 kr. Servering under forestillingen: øl 25 øre, trestjernet cognac 50 øre, et glas mælk 10 øre.

1910

Der flyves for første gang fra Kløvermarken på Amager. Aviatikeren Robert Svendsen foretager med sit biplan 1½ times flyvning over kålmarkerne i 84 meters højde. Et pludseligt kraftigt vindstød bringer ham i fare for at kollidere med den frembrusende prærieekspres, men Svendsen klarer ærterne og får et hurra. I det nyåbnede Dragør Kino Teater på havnen spiller man »Dantes guddommelige helvede« hver halve og hele time.

1915

Et stykke Amager-historie forsvinder. Landevejsbommen på Amagerbro nedlægges efter at have været i virksomhed siden 1790. For den kørende trafik er det slut med at skulle standse ved bomhuset og erlægge bompenge til vejens vedligeholdelse. Bomhuset lå på den grøftekantede Amagerbrogade (eller rettere -vej) ud for nuværende Prags Boulevard, og det var kun hesteomnibussen, der gik fra Christianshavns Torv til Højbro Plads (5 øre) og videre til Enghave Plads (10 øre), der havde en særlig ordning med bommanden om årlig afregning, og således ikke behøvede at sinke passagererne ved at standse op ved bomhuset. Fra ældre tid berettes, at mange af Amagerbønderne, der kørte til torvs, hellere tog en lang træls omvej over marker og knortede stier, for at slippe for den daglige bomafgift, der bestod i nogle ganske få øre.

1921

St. Magleby i festrus i anledning af 400 årsdagen for hollændernes ankomst til øen. Kongefamilien og hollandske notabiliteter overværer formiddagens jubilæumsfestligheder. Gallamiddag og bal i den borgerlige i Dragør, hvor den kogte laks naturligvis er i sauce hollandaise, ligesom musikprogrammet byder på den hollandske nationalhymne. Bordsang på melodien »Brat af slaget rammet« fortæller om den hollandske stamme, der kom for Ama'r at opstramme. Et af versene lyder: »Kraftige grøntsager / snart blev avlet frem / pynted hver en ager / og det gavned dem / som til staden førte / frisk forsyning hen / glad de hjemad kørte / med fortjenesten«.

1931

1931 fejrer Dragør sit 500 års byjubilæum ved en storstilet sommerfestlighed i juli. På havnen og i anlægget er genskabt muntre og farverige eksteriører fra Skånemarkedstiden, som Dragør skylder sin opkomst. Festlighederne bivånes af tvende kronede hoveder, nemlig Christian 2. (i skikkelse af overofficiant Jensen fra Badstuevælen) samt den sekstende i rækken af danske monarker efter Christian Rødskæg, nemlig Chr. 10. Dagen forløber strålende når lige undtages at en stærkt forventet ordensregn ganske udebliver, efter sigende fordi kommunalbestyrelsens formand ved kongemodtagelsen tøvede for længe med at byde velkommen i Amagerpunchen, hvorfor kongen, tydeligt irriteret over en sådan mangel på præcision, selv sagde *skål*, idet han greb det nærmeste glas som uheldigvis var kommunalbestyrelsesformandens og indeholdt – *kold the*. Det står i det uvisse om majestæten troede sig udsat for en speciel Amagerspøg. I hvert fald måtte jubilæets arrangører nøjes med den papirrosét i knaphullet, der kendetegnede dem som festens komitémedlemmer.

1959

Ved udgravningerne til den cementerede tilkørselsvej til Dragørs nye færgeleje, rykker byens amatørarkæologer ud med syvtallet og gør mange interessante og pudsige fund i leret og det mange gange vendte skrald. Blandt andet finder man en stenalderøkse, formgivet af flintesmeden på bopladsen i syd. En salvekrukke fra Hansatiden, endnu med rester af salvesubstansen og med pottemagerens fingeraftryk i bunden. En gammel grøn flaske med duften af den rom, der skaffede sømanden en salig rus. En sølvfingerring med årstallet 1708 og indskriften »I'y tiens« (jeg holder fast) hvad den ubekendte bærer af ringen altså ikke gjorde. Endvidere finder man i stopningen på en mølædt grøn klunkesofa et exemplar af »Christianshavns avis« fra 1842 med følgende avertissement: »En enlig ung dame, velskabt og hyggelig, søger et værelse frit og lidt honorar ind imellem hos en ældre herre, der ikke er for fordringsfuld, og tillader at min fætter kommer og besøger mig hver onsdag.«

1961

14. maj går den sidste forestilling over brædderne på Amagers populære Røde Kro Teater på Øresundsvej, hvor direktør Carl Carlsen (der altid er go') gennem årene har samlet et trofast familiepublikum til sine muntre farcer og folkekomedier. Man mindes fra de seneste år vaskeægte trækplastre som »Sjuskedorte«, »Far skal giftes« og »Flammedanserinden«, og fra den eventyrlige gullaschtid efter første verdenskrig kæmpesuccesen »Dolly Sisters« med et par søde unge Sundby-piger, tvillingerne Carla og Ellen Thomsen i titelrollen. Ikke blot Amager, men hele København skulle ud og se de succesombruste tvillinger. Øresundsvej og de omliggende gader var stopfulde af luksusbiler, og gamle og unge levemænd lod efter forestillingen champagnen springe i den tilstødende »Amagerlandsby«, hvor dansen gik til tonerne af »Gud ved hvem kysser mig nu?« og »Sikke han kan, og så så længe«.

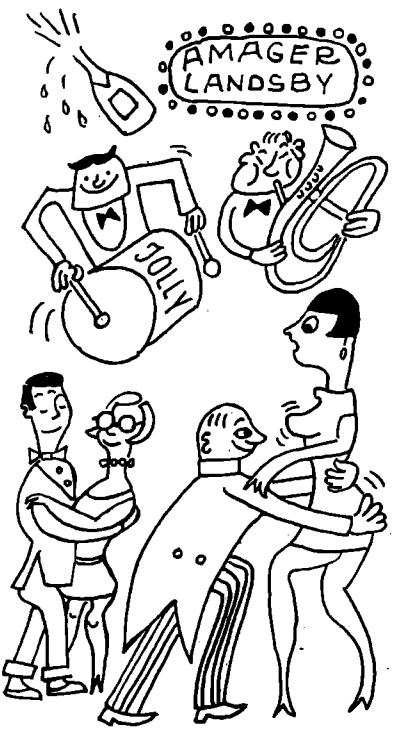

1967

Det danske folketing vedtager – i en tid med udprægede liberaliseringstendenser, bl. a. med afskaffelse af næringsbreve – en særlig lov for ejendoms*mæglere*, for at understrege med hvilken alvor samfundet betragter betydningen af den organiserede bistand med formidlingen af fast ejendom, prioritering, administration m. v.
Loven pålægger ejendoms*mæglerne* særdeles øgede krav om uddannelse med mere, men den bemyndiger samtidig handelsministeren til at udstede beskikkelse (ligesom for statsautoriserede revisorer, skibs- og varemæglere, dispachører og advokater) til de personer, som har de nødvendige kvalifikationer.
De statsautoriserede ejendoms*mæglere* MDE, LIZZIE & JOHN MADSEN – som har drevet ejendomsmæglervirksomhed på Amager i en snes år – får denne beskikkelse.

AMAGERHISTORIE OG -HISTORIER
ER UDGIVET AF

LIZZIE & JOHN MADSEN

statsautoriserede ejendomsmæglere MDE

KONGELUNDSVEJ 140 - 2300 KØBENHAVN S
TELEFON 50 24 80 - 50 29 80

Køb og salg af

VILLAER
GRUNDE
SOMMERHUSE
BEBOELSESEJENDOMME
INDUSTRIEJENDOMME
FORRETNINGER
PANTEBREVE

- yderligere er vi til tjeneste med vurdering, omprioritering og etablering af lån, ligesom vi påtager os byggesager.

Til villaer og rækkehuse

